

GENERALUL PAVEL DMITRIEVICI KISELEFF

THE GENERAL PAVEL DMITRIEVICI KISELEFF

*Colonel (r) prof. univ. dr. Eugen SITEANU**

Rezumat: În acest articol sunt prezentate datele biografice ale generalului Pavel Dmitrievici Kiseleff, principalele funcții deținute, percepția lui în epocă etc.

Cuvinte-cheie: general; ambasador; P.D. Kiseleff; principalele funcții deținute; percepția lui în epocă.

Abstract: In this article are presented general Pavel Dmitrievici Kiseleff's biographical data, the main positions held, how he was perceived.

Key words: general; ambassador; P.D. Kiseleff; the main positions held; how he was perceived.

Pavel Dmitrievici Kiseleff, general și diplomat rus, născut la 19 ianuarie 1788, la Moscova, mort la Paris, în noiembrie 1872. Făcea parte din „aripa liberală” a înaltei nobilimi ruse. Dotat cu o inteligență deosebită și având o pregătire remarcabilă, s-a afirmat în ierarhia militară și cercurile Palatului Imperial rus; la Congresul de la Viena din 1815, s-a aflat în suita Țarului Alexandru I.

A devenit, în 1819, Șef al Statului Major al Armatei a 2-a, calitate în care a participat la elaborarea planurilor operaționale împotriva Imperiului Otoman, precum și la războiul victorios din 1829.

În perioada administrației militare ruse, noiembrie 1829 - 23 aprilie 1834, generalul P. D. Kiseleff a fost Președinte Plenipotențiar al Divanurilor Moldovei și Țării Românești și a condus procesul de reorganizare administrativă a celor două

* Profesor univ. dr. ing., Academia Comercială, Satu Mare și Universitatea Națională de Apărare „Carol I”; membru asociat al AOȘR; vicepreședintele Asociației Absolvenților UNAp „Carol I”; esiteanu@yahoo.com; tel.:0720566911

principate. Kiseleff a fost membru al Consiliului de Stat al Imperiului Rus, iar timp de 18 ani, (1837 – 1855), ministrul Domeniilor Statului, având preocupări înnoitoare în „ameliorarea statutului social al țărănimii ruse aservite”.

Între anii 1855-1862, Kiseleff a fost ambasadorul Imperiului Rus la Paris, și a întâmpinat dificultăți generate de înfrângerea țării sale în războiul Crimeei. În calitate sa de ambasador la Paris a sprijinit activ Unirea Principatelor Românești. A demisionat nemulțumit, ca liberal, de înăsprirea regimului țarist, dar și de acuzațiile unor cercuri conservatoare de la Petersburg de a fi împărtășit prea mult „ideile europene” democratice ale Occidentului de atunci.

În timpul îndeplinirii funcției de Președinte al Divanurilor Românești, Generalul Kiseleff, deși comandantul unei armate de ocupație-inevitabil acuzată de abuzuri, a avut un rol important în reorganizarea și modernizarea administrativă și militară a Principatelor, precum și în elaborarea Regulamentelor Organice [acte cvasi-constituționale, după care s-au condus Principatele până la abrogarea lor în 1857, prin Convenția de la Paris]. „Regulamentele” au introdus unele concepte noi, inclusiv de inspirație vest-europeană, în administrație și orânduirea de drept și au favorizat conducerea unitară și apropierea dintre țările române, facilitând unirea lor în 1859. Indiferent de poziția guvernului țarist, Kiseleff a fost favorabil unirii Principatelor Române. Vizitându-l la Paris, în calitate de trimis al Domnitorului dublu ales, Al. I. Cuza, Vasile Alecsandri obține de la ambasadorul Kiseleff asigurarea întregii sale simpatii pentru cauza „acelei țări iubite în care am petrecut anii cei mai plăcuți ai vieții mele”. Desigur, P. D. Kiseleff nu poate fi creditat cu o „afecțiune excesivă” față de dorința românilor de independență, el fiind un militant fervent al anexării Principatelor Române la Rusia, scop în care a înaintat numeroase demersuri Țarului și miniștrilor ruși. Nu a fost imun la „patima anexărilor”, care a bântuit marile puteri multinaționale și în secolul XIX, încărcându-le cu „povara istoriei” și ducându-le inevitabil, dar poate prea târziu, la disoluție. Demersurile sale nu au fost acceptate și datorită faptului că problema Principatelor devenise deja o chestiune de interes general european, iar forța marilor idei proclamate de Revoluția Franceză nu mai putea fi oprită, idei de altfel gradual împărtășite și de intelectualitatea rusă.

În ansamblu, istoricii români, inclusiv Nicolae Iorga, George Potra, C. C. Giurescu și Dan Berindei, evaluează pozitiv activitatea administrativă și organizatorică în Principate, desfășurată de generalul Kiseleff cu „conștiinciozitate, simț de echitate socială și cu putere de muncă deosebită”. Măsurile adoptate în domeniul sănătății publice, edilitar și urbanistic, al salubrității, statisticii, impozitării, diminuării privilegiilor, organizării miliției naționale etc., au dovedit calități de bun și inspirat administrator, gospodar și, într-o anumită măsură, de vizionar, în condițiile vremii, asupra progresului social. Pe temeiul acestora s-au înlesnit marile reforme

înfăptuite de Alexandru Ioan Cuza, după unirea Principatelor. Karl Marx, în celebra-i lucrare „Capitalul”, în nevoia de a-și argumenta tezele, critica sever „Regulamentele”, denumindu-le „Codicele muncii de clacă”, dictate de boierii valahi și moldoveni, profitori de „supramuncă”. Vasile Alecsandri însă, mai bun cunoscător al situației anterioare a Principatelor, îl numește pe Kiseleff „cel dintâi revoluționar din țările române”, chiar „revoluționar ultra”. Politologul Gh. Magheru evaluează că generalul „a adus un vânt apusean în România pe la răsărit”. Documentatul analist româno-american Tudor Mavrodin considera un „paradox adevărat” faptul că *«Occidentalizarea, „franțuzirea” valahilor a venit la început pe filieră rusească. Abia în vremea lui Kiseleff au renunțat boierii români la calpac și caftan, au început să-și trimită copiii la Paris, să regularizeze cât de cât armata și să pietruiască drumurile»*. Din acești copii au ieșit „pașoptiștii”, cel mai valoros grup de politicieni, diplomați și vizionari români.

Cercetătorii istoriei naționale au un motiv în plus să-l aprecieze; în vremea lui Kiseleff au fost înființate Arhivele Statului, la București și Iași, facilitându-le strădaniile de a descoperi faptele consemnate în acte. Kiseleff a fost sensibil și la nevoile unor cititori de cultură românească; a încredințat tipografiei lui Ion Heliade Rădulescu contractul pentru tipărirea Regulamentelor Organice, permițând celebrului cărturar să dobândească fonduri importante pentru numeroasele sale proiecte.

La plecarea sa din Iași, la 23 aprilie 1834, populația l-a condus cu „o anume prețuire asupra omului și a activității sale de renovare a structurilor societății românești”. Se poate spune că prezența lui Kiseleff în Țările Române, în condițiile istorice date, a fost o perioadă de progres și de „coacere” a unei noi etape istorice. Simpatia și preocuparea generalului față de Țările Române au continuat și după retragerea sa din funcția deținută aici. Cu ocazia marelui incendiu din martie 1847, izbucnit din neglijența unui individ iresponsabil, care a distrus o mare parte a orașului București, Kiseleff a organizat strângerea de ajutoare în toată Rusia și a trimis o substanțială sumă de bani din fonduri proprii. A oferit totodată domnitorului valah Gh. Bibescu, gândurile sale privind reclădirea orașului „într-un mod mai occidental”, cu străzi mai largi și drepte, după un plan mai rațional, cum se cuvine capitalei unei țări. Unii cărturari moderni îl socotesc un binefăcător al poporului român. Unul dintre cele mai mari bulevarde din București poartă numele său, ceea ce dovedește că românii îl păstrează în memorie pentru ce a făcut bine. Va fi o idee lăudabilă să i se ridice o statuie pe artera care îi poartă numele, chiar dacă, cum spune o legendă, Kiseleff ar fi refuzat să i se pună un monument în București.

BIBLIOGRAFIE

- Iorga Nicolae, *Istoria românilor prin călători*, vol. I-IV, București, 1923.
- Potra George, *Din Bucureștii de ieri*, Editura Științifică și Enciclopedică, vol. 1, 1990.
- Filiti Ioan C., *Principatele Române de la 1828 la 1834*, București, 1934.
- Stroia Marian, *Între Levant și Europa Modernă, 1774-1848*, București, 2006.
- Jelavich Charles & Barbara, *The Establishment of the Balkan National States 1804-1920*, London, 1977.
- Marx Karl, *Capitalul*, Paris, Editura Lachatre, 1873.
- Bodunescu Ion, dr., *Diplomația românească*, Editura Junimea, 1978.
- Podureanu G., *Convorbiri cu tatăl meu despre rușii buni, Consultări cu oameni inteligenți*.

